

Ініціатор: голова обласної державної адміністрації

Автор: управління національностей та релігій облдержадміністрації

**Проект
№ 742 ПР/01-15**

**ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА РАДА
Дванадцята сесія VII скликання
Р І Ш Е Н Н Я**

2018

м. Ужгород

№

Про внесення змін та доповнень до Програми забезпечення розвитку освіти, культури, традицій національних меншин області на 2016 – 2020 роки (зі змінами від 28 липня 2016 року, 21 вересня, 30 листопада 2017 року)

Відповідно до пункту 16 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про національні меншини в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 344 «Про затвердження Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року», з метою забезпечення розвитку освіти, культури, традицій національних меншин області та забезпечення поглиблення співпраці із закордонними українцями, обласна рада **в и р і ш и л а:**

1. Внести зміни та доповнення до Програми забезпечення розвитку освіти, культури, традицій національних меншин області на 2016 – 2020 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 22 грудня 2015 року № 82 (зі змінами від 28 липня 2016 року, 21 вересня, 30 листопада 2017 року), доповнивши назву Програми словами «та співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року», та затвердити Програму у новій редакції (додається).

2. Рекомендувати районним та міським радам внести зміни до відповідних програм та передбачити кошти для їх виконання.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на першого заступника голови обласної державної адміністрації та профільну постійну комісію обласної ради з питань освіти, науки, культури, духовності, молодіжної політики, фізичної культури і спорту, національних меншин та інформаційної політики.

Голова ради

М. Рівіс

ПРОГРАМА
забезпечення розвитку освіти, культури, традицій
національних меншин області на 2016 – 2020 роки та співпраці із
закордонними українцями на період до 2020 року

Загальні положення

Програму розроблено відповідно до Конституції України, Декларації прав національностей України, законів України «Про національні меншини в Україні», «Про громадські об'єднання», «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 344 «Про затвердження Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року», основних положень Стратегії розвитку Закарпатської області на період до 2020 року.

Засади Програми відповідають загальновизнаним міжнародним нормам та стандартам у сфері забезпечення прав національних меншин, зокрема положенням Рамкової конвенції про захист національних меншин та Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, а також Концепції Державної програми співпраці із закордонними українцями.

1. Визначення проблеми,
на розв'язання якої спрямовано Програму

Реалізація державної етнонаціональної політики є важливою умовою формування і функціонування в Україні соціальної правової держави відповідно до сучасних світових і європейських стандартів у галузі прав людини, утвердженні в українському суспільстві засад гуманізму і демократії, забезпечення всебічного розвитку етнічних спільнот.

За результатами Всеукраїнського перепису населення 2001 року в області проживає понад 100 національностей і народностей, у тому числі: українці (80,5 відс.), угорці (12,1 відс.), румуни (2,6 відс.), росіяни (2,5 відс.), роми (1,1 відс.), словаки (0,5 відс.), німці (0,3 відс.), євреї (0,2 відсотка). Для задоволення їх потреб створено мережу освітніх та культурно-мистецьких закладів, яку приведено відповідно до національного складу населення.

В області легалізовано 64 обласних громадських організацій національних спільнот, функціонують 113 загальноосвітніх навчальних закладів, п'ять ліцеїв приватної форми власності, 107 дошкільних навчальних закладів, у яких навчання та виховання здійснюється мовами національних

меншин. У місцях компактного проживання представників національних меншин діє 317 колективів художньої самодіяльності, 95 бібліотек.

Здійснюється послідовна робота з питань реалізації чинного законодавства України в контексті задоволення етнічної, мовної, культурної самобутності національних меншин відповідно до положень Загальної декларації прав людини, Конвенції про захист прав і основних свобод людини, Рамкової конвенції про захист національних меншин, інших міжнародних актів.

Однак аналіз стану розвитку освіти і культури національних спільнот області свідчить, що наявні фінансові ресурси у розрізі місцевих бюджетів не забезпечують повною мірою потреби національних спільнот. Зокрема, у галузі освіти потребують фінансової підтримки заходи із задоволення мовних потреб національних спільнот.

З метою створення позитивного іміджу області в контексті забезпечення реалізації державної політики у сфері міжнаціональних відносин у галузі культури доцільно надавати фінансову підтримку художнім колективам національних меншин для участі у міжнародних, всеукраїнських та обласних культурно-мистецьких акціях, проведенні свят, фестивалів культур національних меншин.

Українці мають одну з найбільших діаспор у світі, яка здатна сприяти реалізації інтересів України та формуванню її міжнародного іміджу. Відтак реалізація заходів щодо співпраці із закордонними українцями має стати дієвим інструментом реалізації державної політики у сфері розвитку та поглиблення співробітництва із закордонними українцями.

Виконання Програми здійснюється шляхом визначення пріоритетних заходів щодо співпраці з громадськими організаціями закордонних українців:

- 1) сприяння діяльності українських культурно-інформаційних центрів у країнах проживання закордонних українців;
- 2) поглиблення співпраці з представниками української діаспори у сфері національно-патріотичного виховання, зокрема щодо збереження і популяризації українських традицій;
- 3) надання допомоги закладам освіти за кордоном, у яких навчання здійснюється українською мовою або вивчається українська мова.

Вищезазначені проблеми є основою для формулювання мети та основних завдань Програми.

Паспорт Програми наведено у додатку 1 до Програми.

2. Мета Програми

Програма розроблена з метою підвищення рівня задоволення етнокультурних потреб національних меншин краю, розвитку їх освіти відповідно до основних положень Стратегії розвитку Закарпатської області на період до 2020 року, а також забезпечення поглиблення співпраці із закордонними українцями шляхом підвищення ефективності роботи органів виконавчої влади із закордонними українцями та їх громадськими

організаціями, спрямованої на збереження національної самобутності та сприяння задоволенню національно-культурних і мовних потреб закордонних українців.

3. Шляхи і засоби розв'язання проблеми

Шляхи і засоби розв'язання проблем, зазначених у Програмі, реалізовуватимуться відповідно до законів України «Про місцеві державні адміністрації», «Про національні меншини в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 344 «Про затвердження Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року», основних напрямів та плану заходів щодо виконання Програми, які наведено у додатку 2 до Програми.

4. Основні напрями та план заходів щодо виконання Програми

Основні напрями та план заходів щодо виконання Програми забезпечення розвитку освіти, культури, традицій національних меншин області на 2016 – 2020 роки та співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року розроблено відповідно до законів України «Про національні меншини в Україні», «Про громадські об'єднання», «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 344 «Про затвердження Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року», Стратегії розвитку Закарпатської області на період до 2020 року.

5. Обсяги і джерела фінансування Програми

Джерело фінансування	Обсяг коштів для виконання Програми (тис. грн)				
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Обласний бюджет	505,0	829,0	1005,0	1191,0	1357,0
УСЬОГО:	505,0	829,0	1005,0	1191,0	1357,0

6. Перелік завдань Програми та результативні показники

Основні завдання Програми:

реалізація державної політики у сфері освіти та культури, духовних потреб національних меншин;

проведення культурно-просвітницьких заходів, спрямованих на формування толерантності, поваги до історії, мови, традицій представників різних національностей;

забезпечення умов для здобуття освіти мовами національних меншин.
Результативні показники Програми у галузі освіти, культури:
інтеграція національної освіти у європейський освітній простір;
забезпечення реалізації основних положень Європейської хартії регіональних мов або мов меншин та Рамкової конвенції про захист національних меншин;
утвердження гуманістичних цінностей, відродження духовного потенціалу національних меншин;
задоволення потреб національних меншин у сфері освіти, культури, збереження та розвиток мов, традицій, звичаїв;
розвиток самобутньої національної творчості національних спільнот;
проведення семінарів, занять для викладачів україністики закладів освіти за кордоном, у яких навчання здійснюється українською мовою або вивчається українська мова, на базі закладів освіти області;
надання підтримки громадським організаціям закордонних українців, центрам української культури, закладам освіти за кордоном, у яких навчання здійснюється українською мовою або вивчається українська мова;
залучення дітей і молоді з числа закордонних українців, які проживають за кордоном, з метою їх ознайомлення з національними традиціями, літературою, історією України, у літні табори області.

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координацію роботи з виконання Програми та контроль за ходом реалізації її плану заходів покладається на управління національностей та релігій облдержадміністрації.

Внесення змін до Програми схвалюється розпорядженням голови облдержадміністрації за поданням управління національностей та релігій облдержадміністрації або іншого зацікавленого структурного підрозділу облдержадміністрації і затверджується відповідним рішенням обласної ради.

ПАСПОРТ

Програми забезпечення розвитку освіти, культури, традицій національних меншин області на 2016 – 2020 роки та співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року

1. Ініціатор розроблення Програми	Обласна державна адміністрація
2. Підстава для розроблення Програми	Закони України «Про місцеве самоврядування», «Про національні меншини в Україні», постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 344 «Про затвердження Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року», розпорядження голови обласної державної адміністрації №
3. Розробник Програми	Управління національностей та релігій облдержадміністрації
4. Відповідальні виконавці Програми	Департаменти облдержадміністрації: освіти і науки; соціального захисту населення; інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю; культури, економічного розвитку та торгівлі; управління облдержадміністрації: національностей та релігій; зовнішньоекономічних зв'язків, інвестицій та транскордонного співробітництва; молоді та спорту, райдержадміністрації, міськвиконкоми, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, Ужгородський коледж культури і мистецтв (за згодою), Ужгородський національний університет (за згодою)
5. Учасники Програми	Департаменти облдержадміністрації: освіти і науки; соціального захисту населення; інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю; культури, економічного розвитку та торгівлі; управління облдержадміністрації: національностей та релігій; зовнішньоекономічних зв'язків,

	інвестицій та транскордонного співробітництва; молоді та спорту, райдержадміністрації, міськвиконкоми, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, Ужгородський коледж культури і мистецтв (за згодою), Ужгородський національний університет (за згодою)
6. Термін реалізації Програми	2016 – 2020 роки
7. Фінансове забезпечення Програми	Забезпечення реалізації Програми здійснюється за рахунок коштів обласного та місцевих бюджетів. Для виконання заходів Програми необхідно фінансування у сумі 4887,0 тис. грн, у тому числі: 2016 рік – 505,0 тис. грн; 2017 рік – 829,0 тис. грн; 2018 рік – 1005,0 тис. грн; 2019 рік – 1191,0 тис. грн; 2020 рік – 1357,0 тис. гривень

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ПЛАН ЗАХОДІВ

щодо виконання Програми забезпечення розвитку освіти, культури, традицій національних меншин області
на 2016 – 2020 роки та співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Заходи Програми	Строк виконання заходів	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (тис. грн.), у тому числі:					Очікуваний результат
						2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Науково-освітня та просвітницька діяльність	Проведення науково-практичних конференцій, семінарів, тренінгів, засідань за круглим столом з питань удосконалення навчально-виховного процесу, впровадження у навчально-виховну практику навчальних закладів з навчанням та вихованням мовами національних меншин новітніх педагогічних та наукових технологій, інтеграції національної освіти і культури у європейський освітній простір	Щороку, постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, управління національностей та релігій облдержадміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти	Обласний бюджет	15,0	20,0	20,0	25,0	30,0	Реалізація чинного законодавства України щодо забезпечення прав національних меншин області в галузі освіти та культури

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2.		Здійснення якісного перекладу конкурсних завдань предметних олімпіад для учнів шкіл з навчанням мовами національних меншин і для організації проведення IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад	Щороку, постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти	Обласний бюджет	90,0	95,0	95,0	99,0	99,0	Створення належних умов для забезпечення мовних прав національних меншин
3.		Впровадження та розвиток мультилінгвального (багатомовного) навчання у закладах області (поліпшення навчально-методичної та матеріально-технічної бази)	Щороку, постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти	Обласний бюджет	20,0	20,0	30,0	30,0	30,0	Створення належних умов для навчання і виховання дітей та учнів

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4.		Проведення культурних, просвітницьких, спортивних, туристських заходів, спрямованих на формування толерантності, поваги до історії, мови, традицій представників різних національностей, поповненні знань з етнографії та культури	Постійно	Управління національностей та релігій облдерж-адміністрації, департаменти облдерж-адміністрації: освіти і науки; культури; економічного розвитку та торгівлі, управління молоді та спорту облдержадміністрації, райдерж-адміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	10,0	15,0	20,0	25,0	30,0	Реалізація положень Закону України «Про національні меншини в Україні», забезпечення в області здійснення єдиної державної політики у сфері міжнаціональних відносин

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5.		Співпраця навчальних, культурних закладів області із зарубіжними партнерами, у тому числі обмін групами науковців, вчителів, студентів, учнів, працівників культури і мистецтва для участі у конференціях, семінарах, тренінгах та інших масових заходах	Щороку, постійно	Департаменти облдержадміністрації: освіти і науки; культури, управління національностей та релігій облдержадміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	50,0	60,0	65,0	70,0	80,0	Обмін досвідом роботи, розширення та удосконалення зв'язків між закладами освіти, культури області та країн Карпатського єврорегіону

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6.		<p>Організація і проведення науково-практичних конференцій, семінарів, засідань за круглим столом, робочих груп, комісій, форумів, зустрічей, святкових та інших заходів у сфері міжнаціональних відносин та захисту прав національних меншин з метою реалізації положень Рамкової конвенції про захист національних меншин, Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, протоколів міжурядових комісій з питань забезпечення прав національних меншин.</p> <p>Оплата видатків, пов'язаних з організацією та проведенням зазначених заходів.</p>	Що-року, постійно	Управління національностей та релігій облдерж-адміністрації, департаменти облдерж-адміністрації: освіти і науки; культури, райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	30,0	85,0	40,0	45,0	50,0	Реалізація чинного законодавства України щодо забезпечення прав національних меншин (проведення 25 заходів у сфері міжнаціональних відносин та захисту прав національних меншин)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7.		Забезпечення організаційно-методичної та матеріально-технічної підтримки освітньо-культурних центрів та суботньо-недільних шкіл національних меншин	Щороку, постійно	Управління національностей та релігій облдержадміністрації, департамент культури облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	15,0	35,0	20,0	25,0	30,0	Задоволення освітньо-культурних та духовних потреб національних спільнот (надання підтримки 4 освітньо-культурним центрам національних меншин та суботньо-недільним школам)
8.		Висвітлення у засобах масової інформації заходів культурно-просвітницької діяльності національно-культурних товариств та у сфері міжнаціональних відносин		Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації	Обласний бюджет	–	–	–	–	–	Забезпечення інформаційних потреб національних спільнот та збереження міжнаціональної злагоди

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9.	Розвиток культури і традицій національних меншин	Відзначення пам'ятних дат, історичних подій, ювілеїв, урочистих подій та національних свят, які проводяться національно-культурними товариствами області	Щороку, постійно	Управління національностей та релігій облдержадміністрації, департамент культури облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	15,0	15,0	20,0	25,0	30,0	Утвердження гуманістичних цінностей, забезпечення культурних потреб національних спільнот

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
10.		<p>Сприяння розвитку традицій, підтримка аматорського мистецтва представників національних спільнот. З цією метою надавати організаційну та фінансову підтримку професійним та аматорським художнім колективам національних меншин для участі у міжнародних, всеукраїнських та обласних культурно-мистецьких акціях;</p> <p>організаційну, методичну та фінансову підтримку національно-культурним товариствам для проведення районних, обласних фестивалів культур національних меншин;</p>	Щороку, постійно	Департамент культури облдержадміністрації, управління національностей та релігій облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	100,0	100,0	110,0	120,0	130,0	150,0	<p>Створення позитивного іміджу області щодо реалізації державної політики у сфері міжнаціональних відносин. Популяризація та підтримка творчості національних меншин області</p>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		фінансову підтримку для видання каталогів і буклетів художніх робіт і виробів декоративно-прикладного мистецтва, збірок музичних творів національних меншин				60,0	80,0	90,0	100,0	110,0	
11.		Забезпечення умов для здобуття фахової освіти угорською мовою в Ужгородському коледжі культури і мистецтв		Департамент культури облдержадміністрації, Ужгородський коледж культури і мистецтв (за згодою)	Обласний бюджет	-	-	-	-	-	Забезпечення освітніх та культурних потреб національних спільнот
12.	Науково-освітня та просвітницька діяльність	Забезпечення навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин додатковою літературою та допоміжними навчальними матеріалами	2017 рік	Управління національностей та релігій облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації	Обласний бюджет	-	194,0	-	-	-	Реалізація чинного законодавства України щодо забезпечення прав національних меншин області в галузі освіти

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13.	Співпраця із закордонними українцями	Проведення семінарів, занять для викладачів україністики закладів освіти за кордоном, у яких навчання здійснюється українською мовою або вивчається українська мова, на базі закладів освіти області	2018 – 2020 роки	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, управління національностей та релігій облдержадміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	-	-	20,0	30,0	40,0	Сприяти збереженню та розвитку української мови у закордонному середовищі
14.		Надання підтримки громадським організаціям закордонних українців, центрам української культури, закладам освіти за кордоном, у яких навчання здійснюється українською мовою або вивчається українська мова	2018 – 2020 роки	Департаменти облдержадміністрації: культури; освіти і науки, управління національностей та релігій облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	-	-	20,0	25,0	30,0	Сприяти задоволенню культурних, інформаційних і мовних потреб закордонних українців

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
15.		Залучення дітей і молоді з числа закордонних українців у літні табори України з метою їх ознайомлення з національними традиціями, літературою, історією України	2018 – 2020 роки	Департаменти облдерж-адміністрації: соціального захисту населення; освіти і науки; райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	-	-	95,0	147,0	168,0	Сприяння оздоровленню, задоволенню мовних потреб закордонних українців (55 дітей та молоді)
16.		Здійснення обміну групами представників закордонних українців та представників області, у тому числі молоді, учнів, студентів з метою їх участі у різнопланових заходах та вивчення української мови і традицій	2018 – 2020 роки	Департаменти облдерж-адміністрації: освіти і науки; культури, управління облдержадміністрації: національностей та релігій; молоді та спорту, Ужгородський національний університет (за згодою), райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	-	-	40,0	45,0	50,0	Сприяння задоволенню культурних та етнонаціональних потреб закордонних українців

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
17.		Налагодження співпраці з об'єднаннями, представниками бізнесових кіл закордонних українців шляхом проведення офіційних зустрічей з керівництвом області з метою укладення спільних документів про співробітництво, участі у спільних проектах, заходах та ініціативах економічного співробітництва як за кордоном, так і в області.	2018 – 2020 роки	Управління облдержадміністрації: зовнішньоекономічних зв'язків, інвестицій та транскордонного співробітництва; національностей та релігій, райдержадміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	-	-	200,0	250,0	300,0	Розвиток та поглиблення співробітництва з об'єднаннями закордонних українців; створення сприятливих умов для реалізації в області інвестиційних проектів
УСЬОГО:						505,0	829,0	1005,0	1191,0	1357,0	

Перший заступник голови ради

Й. Борто